

Petr Podhajský

Od myšlenky k reálným obchodům

Praxe finančníka:
jak uspět na burze

finančník

Od myšlenky k reálným obchodům

Petr Podhajský

Petr Podhajský:
Od myšlenky k reálným obchodům

První vydání

Vydalo v roce 2021:
Centrum finančního vzdělávání, s. r. o.
Moulíkova 1
150 00 Praha 5
IČO: 27385531
e-mail: info@financnik.cz
web: www.financnik.cz

Sazba: 'MACK'
Jazyková korektura: Mgr. Erika Hanáčková

Grafy trhů byly v publikaci připraveny pomocí programu Amibroker
(www.amibroker.com), případně skriptovacího jazyka Python.

Žádná část této publikace nesmí být publikována a šířena žádným způsobem
bez písemného svolení vydavatele.

ISBN 978-80-903874-8-5 (papírová kniha)
978-80-903874-9-2 (PDF)
978-80-909432-0-9 (EPUB)

Obsah

Úvod	7
Můj příběh	9
Blok 1 – Získáváme první pravděpodobnosti na svoji stranu	11
Jak na úspěšné čtení trhů?	12
Co je to edge?	14
Edge a trading	16
Pravděpodobnosti, nikoliv predikce	18
Jak v tradingu získat edge?	23
Obchodní plán	27
Backtest a jeho nezanedbatelná funkce v úspěšném obchodování	30
Jak dosahovat co nejvyšších výnosů?	32
Tajemství používání sledování správných metrik	34
Důležité metriky, podle kterých se orientovat	37
Jaký výnos očekávat?	40
Jak poznat dobrý obchodní systém?	45
Reálné příklady výnosů a risku z praxe	49
Blok 2 – Nezbytné základy před začátkem obchodování	53
Obchodování a páka	54
Náklady na obchodování	58
Drawdown a obchodování	62
Jak konkrétně obchodovat? Začínáme u rychlosti	66
Burzovní vs. mimoburzovní trhy	70
Výběr konkrétních trhů aneb co obchodovat?	73
Blok 3 – Začínáme obchodovat	79
Obchodovat z počátku jen jeden, nebo rovnou více trhů?	80
Práce s historickými cenami	84
Základy čtení cenových grafů	88
Analýza grafů matematickými indikátory	98
Dva základní profitabilní styly obchodování	105

Blok 4 – Obchodní systém krok za krokem	111
Vytváříme první obchodní systém	112
Obchodování sezonnosti	115
Komplexnější systémy pro swingové obchodování – Monday Buyer	127
Systematické intradenní obchodování futures – FinRevers	141
Blok 5 – Praxe tradera	157
S jakým kapitálem začít obchodovat a kolik s ním mohu vydělat?	158
Jak v obchodování měřit a řídit risk?	160
S jakými nástroji začít?	166
Blok 6 – Psychika a její vliv na úspěch	171
Úspěšná strategie nemusí být základem úspěchu	172
Jak si zachovat zdravý úsudek?	175
Ošálení klamem přeživších	177
Štěstí vs. schopnost	181
Ukotvení vnímání výkonnosti	184
Oddělení přípravy obchodů od exekuce	188
Vize a dlouhodobý plán jsou potřeba i v obchodování	191
Trader, nebo trosečník?	193
Psychická stránka risku	196
Několik rad na závěr	198
Bonusové videolekce	203
Slovník pojmů	205

Upozornění

Všechny informace zveřejněné v této publikaci jsou určeny výhradně ke studijním účelům a neslouží v žádném případě coby konkrétní investiční či obchodní doporučení. Autor publikace ani vydavatel nejsou zodpovědní za konkrétní rozhodnutí jednotlivých obchodníků.

Obchodování a investování s finančními instrumenty je rizikové. Hypotetické a simulované výsledky backtestů mají své limity. Principy popisované v knize představují výukové ukázky a na rozdíl od výsledků reálných obchodů simulované testy nereprezentují skutečné obchodování. Jelikož obchody popisovaných principů nebyly zadávány do trhů, nemusí odrážet plnou realitu obchodování, např. v podobě skluzů v plnění nebo nedostatku likvidity.

Rozhodnutí obchodovat s komoditami a akciemi je zodpovědnost každého jedince a jedině on sám nese za svá rozhodnutí plnou odpovědnost. Nikdy se nepouštějte do obchodů, jejichž podstatě plně nerozumíte.

Úvod

Vítejte u knihy, jejímž cílem je seznámit vás s burzovním obchodováním a ukázat, jak konkrétně lze v tomto prostředí zvítězit.

Vítejte do světa tradingu. Světa, kde peníze nikdy nespí a měly by pracovat za nás proto, abychom my mohli žít spokojený život.

Co vlastně slovo trading znamená? Je odvozeno od slova trader, kterým se v burzovním světě označuje krátkodobý obchodník. Člověk, který průběžně nakupuje a prodává nejrůznější finanční produkty tak, aby na těchto operacích vydělal.

Sám se tradingu věnuji již přes dvacet let. Ze své praxe mentora mnoha tisíc obchodníků vím, jak může být z počátku kariéry složitě poznat, co je v tradingu podstatné a co není. A právě proto jsem si dal za cíl vytvořit knihu, která bude dostupná, představí trading v reálném světle a pokusí se začínajícím obchodníkům co nejvíce ukázat cesty, které je mají šanci dovést k vytčenému cíli. I za cenu, že to patrně nebude úplně vzrušující čtení.

Ale vězte mi. Čím více se budete tradingu věnovat, tím radši budete, když si prožijete v byznysu den bez vzrušení jen s dobrým pocitem, že vaše peníze dělají to, co mají – tedy že přiměřeným tempem a s kontrolovaným riskem generují další peníze.

Obchodovat s finančními produkty na hlavních světových burzách je dnes technicky stejně jednoduché jako přepnout kanál na chytré televizi. A v povědomí každého z nás je jistě ukryto, že kde se točí peníze, je možné zbohatnutí. A koho by nelákalo zbohatnout nebo alespoň uchránit úspory před inflací pomocí pár stisknutí na mobilním telefonu? Přesně tak, jak to občas slibují inzeráty...

Většina adeptů na tradery si proto trading představuje jako sekvence z akčních filmů. Vlastně už se vidí, jak v drahém Ferrari přejíždějí z večírku na večírek a v drobných pauzách volají telefonem kamsi do neznáma důležité příkazy k nákupu nebo prodeji. Nepříjemně je pak může zaskočit, že trading je byznys jako kterýkoliv jiný. Zejména z počátku je o velmi intenzivní práci, o učení se mnoha nezáživných a zcela nudných věcí a tisících hodin analýz dat.

A tak se každý den mnoho obchodníků vrhá do tradingu, aby postupně zjistilo, že přes technologickou dostupnost není trading vůbec tak jednoduchý, jak se může na první pohled zdát. Že nestačí umět nakoupit a prodat, ale že k úspěchu je potřeba patrně nějaká vyšší znalost, která se rázem jeví jako nedostupný svatý grál.

Trading není zaměstnání. Nikdo vám zcela konkrétně nikdy nebude úplně do detailu říkat, co máte dělat. Jistě, na každém kroku si můžete koupit knihy a kurzy, ale vždy musíte být připraveni o všem hluboce přemýšlet a informace správně dotáhnout a využít.

Trading je standardní byznys. Uspějí ti, kteří jsou schopni přemýšlet dlouhodobě s určitou vizí. Nezáleží na tom, kolik toho umíte nyní a kolik máte peněz. Podstatné je, za jak dlouho se vám podaří v trzích překonat vlastní ego a koncentrovat pozornost tím správným směrem. A dělat to konzistentně a dlouhodobě.

A právě o tom, jak postavit trading jako fungující byznys, je tato kniha. Pokud vás trading také osloví, tak vám ze srdce přeji, abyste měli vytrvalost dopracovat se v trzích k zasloužené odměně.

Můj příběh

Cest, jak v tradingu uspět, existuje celá řada. Ta, kterou s vámi budu sdílet v této knize, se pochopitelně odvíjí od mých vlastních zkušeností s trhy. Ty mě poprvé oslovily v posledním ročníku střední školy, kterou jsem měl možnost dokončit v americkém Minneapolisu. Bylo to v průběhu roku 1992, kdy se trhy pomalu zotavovaly z menší recese vyvolané invazí Iráku do Kuvajtu. V té době jsem trhům věnoval jen malou pozornost, ale bylo zajímavé poslouchat debaty spojené s cenami ropy a akcií a úvahami běžných Američanů o tom, jak pohyby těchto trhů ovlivňují jejich důchodové plány a účty. Ovlivnilo mě to natolik, že jsem v Čechách následně nastoupil na fakultu bankovníctví Vysoké školy ekonomické.

Postupem času jsem ale již při studiu začal cítit, že svět velkých firem, být orientovaný na mé oblíbené finance, nebude pro mě. Nikdy mě nelákalo pracovat pod něčím vedením a odevzdávat svůj čas korporacím. A být se mí spolužáci postupně dobře uplatňovali ve známých nadnárodních firmách, sám jsem se už v průběhu studia vysoké školy vydal na dráhu podnikání, abych se mu úplně věnoval po získání svého titulu. Podnikal jsem nejprve zcela mimo vystudovaný obor a svět burzovního obchodování jsem sledoval spíše coby nadšený pozorovatel. Vrátil jsem se k němu poté, co jsem prodejem obchodních podílů získal svůj první trochu větší kapitál, který mi dovolil se kapitálovým trhům věnovat naplno. Nejdříve sám, poté s kolegou Tomášem Nesnídalem, se kterým jsme založili v roce 2004 server Finančník.cz. Web určený pro sdílení informací s ostatními tradery, který nám postupem času pomohl překlenout určitou izolaci tradera, získávat zpětnou vazbu k naší práci a vytvořit důležité kontakty na naše současné spolupracovníky.

Kromě všeho zmíněného vnímám hlavní přínos webu Finančník.cz v tom, že nám poskytl náhled do vývoje doslova tisíců začínajících traderů. Lidí, kteří se podobně jako vy pokoušeli prorazit v oboru. V průběhu dnes prakticky patnácti let jsem skrze nespočet setkání, mentoringů a e-mailové komunikace sledoval neskutečné množství příběhů a mohl doslova studovat důvody, proč někteří uspěli, a jiní nikoliv.

Pochopil jsem, že většina lidí se v tradingu z počátku vydává podobnými cestami, které ale nevedou k úspěšnému cíli. Respektive i samotný cíl, pokud začátečníci nějaký mají, je často definován špatně a nerealisticky. Zpětně jsem i ve svém vlastním vývoji pochopitelně nacházel shodné rysy s vývojem ostatních a uvědomil si, že má vlastní kariéra mohla vést k úspěchu mnohem rychleji a efektivněji.

A právě dovednosti získané jak dlouhodobou vlastní praxí, tak zprostředkovaně skrze příběhy ohromného množství ostatních traderů jsou důvodem, proč je dobré věnovat pozornost zkušenostem sdíleným v této knize.

Ty směřuji k tomu, že úspěch na burze nespočívá jen v umění vydělávání peněz (kterého už tak dosáhne jen velmi málo začínajících traderů). Měl by být doprovázen

reálnou časovou svobodou a psychickou pohodou, které jsou potřeba k možnosti kvalitního života. Sám jsem se naučil, že aby se podobná kombinace dala reálně zrealizovat, je potřeba o cíli přemýšlet nejlépe na začátku kariéry tradera a nebát se investovat čas do získávání dovedností, které jsou pro dosažení cíle skutečně potřeba.

Sám jsem se tak v průběhu své kariéry tradera vyvinul z vysoce diskrečního obchodníka, který analyzoval grafy svým úsudkem a byl často dlouhé hodiny přikován k monitorům s intradenními grafy, do systematického obchodníka. Mou prací jsou dnes datové analýzy, pomocí nichž tvořím systémy, které již nechávám automatizovaně obchodovat počítači nemalý kapitál bez toho, aniž bych musel v průběhu dne trhy sledovat.

Pochopitelně netvrdím, že podobná cesta musí vyhovovat každému. S velkou pravděpodobností ale ve svém vývoji tradera narazíte na mnoho milníků podobných těm, které jsem v průběhu své kariéry sám řešil. Jsem tak přesvědčený, že už jen tím, že vám témata dnes prezentuji, vám pomohu se nad spoustou věcí racionálně zamyslet, což je upřímně mnohem více, než dělá většina nakonec ztrácejících začínajících traderů.

Blok 1

**Získáváme první
pravděpodobnosti
na svoji stranu**

Jak na úspěšné čtení trhů?

Možná jste se k této knize dostali podobným příběhem jako mnoho ostatních. Seděli jste u kávy, piva či vína a někdo ze společnosti začal vyprávět fascinující příběh, jak koupil akcie určité firmy nebo komoditu jako zlato či ropu a během relativně krátké doby vytvořil neuvěřitelný zisk. Patrně stovky procent původní investice.

Možná jste si pak na internetu vyhledali cenový průběh zmíněného trhu a ten vypadal třeba jako cenový graf společnosti Tesla (obrázek 1.1) v momentě psaní této knihy, na konci roku 2020.

Obrázek 1.1 – Graf historického vývoje akcie společnosti Tesla. Vidíme, že během relativně krátké doby akcie posílala o stovky procent.

Z grafu je možné vyčíst, že před rokem se jedna akcie společnosti obchodovala za cenu 65 dolarů, a v době publikování grafu se obchodovala za přibližně 425 dolarů. (Pozn.: Tesla prošla v průběhu roku 2020 tzv. splitem 5 : 1, kdy se původně vysoká cena akcie vydělila pěti a každý akcionář získal místo jedné akcie akcií pět. Tento úkon nemá vliv na výnos z držení akcie. Na grafu jsou zobrazeny již ceny po splitu.) To je zhodnocení přes 500 % za jediný rok. Jak si vysvětlíme v knize dále, zhodnocení může být i vyšší, neboť trhy je možné obchodovat s tzv. pákou – s využitím cizích peněz.

Sedíte a přemýšlíte, že někdo vydělal stovky nebo možná dokonce tisíce procent za jediný rok, a vám peníze vydělávají v bance minimální úrok, který nepokryje ani inflaci.

A je tak možné, že právě tyto úvahy vás dovedly k této knize. Vaším cílem je také dělat podobné obchody a konečně se oprostít od běžné rutiny každodenního chzení do práce. Vždyť s pár set procenty ročně je možné vydělat pořádné peníze i z relativně malých úspor.

Lidský mozek miluje příběhy a je pravda, že se krásně poslouchají a často nás dokážou i motivovat. Realita je však taková, že příběhy se vesměs vyprávějí o úspěších. V případě akcií Tesly jsou hrdiny ti, kdo akcie nakoupili a drželi. Mnoho obchodníků spekulovalo počátkem roku 2020 na pokles hodnoty společnosti, neboť se zdála fundamentálně zcela nadhodnocená. Jejich příběhy bychom slyšeli v momentě, kdy by se cena společnosti zhroutila.

„Není nic staršího než včerejší noviny“, napsal kdysi Karel Čapek. A byt' to nebylo v kontextu finančních trhů, jednoznačně to na ně platí. Zpětně lze v grafech vyčíst neuvěřitelné možnosti a potenciální zhodnocení.

Rozhodování v reálném čase však bývá zcela jiná káva.

Znamená to, že se nedalo reálně na Tesle vydělat 500 % za rok? Technicky to samozřejmě šlo, ale vyžadovalo by to vsadit všechnen kapitál na jedinou kartu a držet například i přes silný propad od března 2020 až do podzimu 2020, kdy cena překonávala hladinu 350 dolarů. A co nyní? Až se za rok podíváte na graf této společnosti, možná uvidíte cenu na hodnotě několika tisíc dolarů a bude zřejmé, že jednoznačně výhodné by bylo stále nakupovat a držet. Nebo bude cena třeba pod hodnotou 100 dolarů a zpětně bude jasné, že prodat na hodnotě 350 dolarů bylo nejvýhodnější.

Pokud se z vás stanou úspěšní obchodníci, tak paradoxně zjistíte, že hovory o tradingu budou pro většinu vašich přátel zcela nudné. Začnete hovořit o drobných procentech, pravděpodobnostech a dlouhodobých tendencích. Z ohromných pohybů zobchodujete třeba jen malou část, protože právě tak to máte „spočítané“. Samozřejmě čas od času se každému stane, že se mu poštěstí opravdu fenomenální obchod. Ale tyto nelze plánovat. Nečekejte, že naleznete nástroje, jež vás budou pravidelně dovádět do pozic vydělávajících stovky procent, o kterých budete moci vyprávět přátelům ve společnosti.

Shrnutí

Úspěšný trading není o vyprávění příběhů, ale o nejistotách a drobných výhodách – tzv. edge, které je třeba dostat na svoji stranu.

Co je to edge?

Základem vydělávání na burze je používat takové metody, které nám v dlouhodobém horizontu vydělají více peněz, než průběžně ztratí. Tedy jednoduše řečeno – na účtu budeme mít po čase více peněz než na začátku.

Abychom takového výsledku dosáhli, potřebujeme mít v obchodování něco, čemu se říká anglicky edge. Česky se výraz volně překládá jako obchodní výhoda. Edge je nicméně natolik běžné slovo i v žargonu tuzemských traderů, že jej budeme dál používat v této podobě.

Edge tedy znamená dlouhodobou statistickou výhodu, která nám, traderům, v konečném důsledku generuje peníze.

Jak si edge představit? Použít můžeme přirovnání k fungování kasina. Ale nikoliv z pohledu zákazníků, gamblerů, kteří v nich dlouhodobě peníze prodělávají. Ale z pohledu provozovatelů, kteří právě díky edge vydělávají na provozování nejruznějších hazardních her. Byť jak si ukážeme později, coby tradeři čelíme mnohem komplexnějšímu a méně jistému prostředí než provozovatelé heren.

Obrázek 1.2 – Díky nastaveným pravidlům pro vyplácení výher vs. jejich pravděpodobnosti pracuje kasino s jasně matematicky popsatelnou výhodou, tzv. edge

To, že má kasino u mnoha hazardních her výhodu na své straně, jste patrně již slyšeli. Vezměme si například ruletu. Klasická evropská ruleta má 37 polí. Obsahuje čísla od 1 do 36, která jsou červená nebo černá a jedno zelené políčko, na kterém je nula. Sázet lze jak na barvy, různé bloky čísel, tak i na jednotlivá čísla. Pro zjednodušení se věnujme jen právě sázce na jednotlivé číslo. Zde kasino vyplácí 35násobek vsazené částky.

Tedy pokud přijdete do kasina, vsadíte 100 Kč na číslo 5, krupiér zatočí kolem a kulička se usadí právě na čísle pět, vyhráváte 3 500 Kč. V danou chvíli to pro kasino nevypadá příliš optimisticky, ale v konečném důsledku je to právě kasino, kdo zvítězí – díky svému edge, kdy sice vyplácí 35násobek vsazené částky, ale ve hře je 37 čísel. Každé jednotlivé číslo padne při dlouhodobém hraní pouze jedenkrát z 37 her. Statisticky tak lze snadno spočítat, že výhoda (edge) kasina je 2,7 %.

Kasino vydělá z každé vsazené stokoruny při dlouhodobém hraní 2,70 Kč:
$$(36 / 37) \times (100 \text{ Kč}) - (1 / 37) \times 3\,500 \text{ Kč} = 2,70 \text{ Kč}$$

Uvedená rovnice říká, že v 36 případech z 37 kasino vyhraje 100 Kč, jednou z 37 případů ztratí 3 500 Kč.

Tato výhoda nemusí vypadat na první pohled jako příliš vysoká. Představte si ale, že při každém roztočení kola může být na stole například 100 žetonů a kolo se točí každou minutu a třeba 6 hodin v kuse. Potom činí jednodenní očekávaný výdělek takové rulety $100 \times 60 \times 6 \times 2,7 = 97\,200$ Kč. To už je pěkný edge! Pro kasino budou existovat určité dny, kdy výplaty budou vyšší než příjmy, a také naopak. Výdělečnost rulety s daným edge je ale v dlouhodobém horizontu jasně daná.

V tradingu tedy máme k dispozici také určitý edge, na kterém stavíme byznys? Ano, ale má to svůj háček. Princip je v zásadě podobný jako ten popsáný u kasina. Jen situace není tak úplně jednoznačná a jednoduchá...

Shrnutí

Edge se projevuje pouze z dostatečně dlouhodobého pohledu.
Z krátkodobého pohledu mohou být pravděpodobnosti výrazně vychýleny na libovolnou stranu.

Edge a trading

Matematické šance kasina provozujícího ruletu jsou jasně dané, protože celé prostředí je **neměnné**. Ruleta bude mít vždy stejný počet polí a neměnná jsou i pravidla výplaty. Výhra kasina je garantována v okamžiku, kdy se kolo rulety otočí v dostatečném počtu.

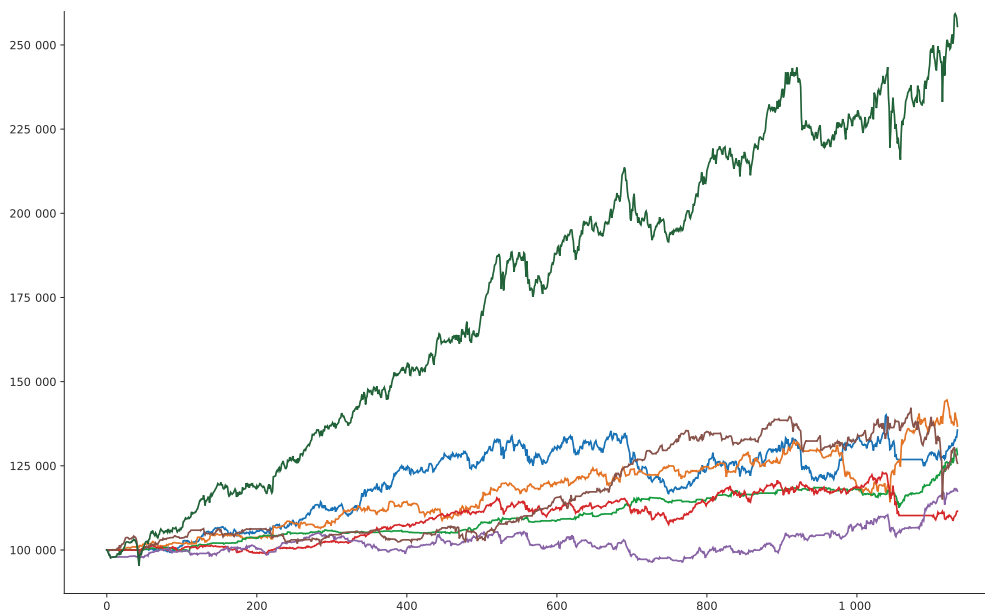
Coby tradeři podobnou garanci bohužel nemáme.

Úspěšný trader se také musí chovat podle definovaných pravidel – říkáme jim obchodní plán nebo obchodní systém. Jeho funkčnost (edge) ověřujeme na historických datech pomocí tzv. backtestů, o kterých se dočtete později.

Toto má ale daleko od garance pravděpodobnosti, kterou poskytuje ruleta.

Jak to?

Protože trhy nejsou pevně definované prostředí. Naopak jsou hodně proměnlivé a plné nejistého šumu. Neexistuje žádná záruka, že to, co fungovalo v minulosti, bude stejně fungovat i v budoucnosti, protože trhy se průběžně mění.

Obrázek 1.3 – Ve spodní části grafu jsou zobrazené výkonnostní křivky šesti samostatných systémů. Ty dokumentují, jak se měnil stav účtu v průběhu času. Na první pohled se zdá, že žádný z nich „pořádně nevydělává“, tedy mohlo by se zdát, že nemají žádný výrazný edge. O to zajímavěji vypadá zelená křivka, která krásně roste. Překvapivé může být zjištění, že jde jen o mechanické spojení výkonností zobrazených šesti samostatných systémů – tzv. portfolio obchodovaných systémů. Čím více systémů najednou obchodujeme, tím vyšší je šance, že v daný čas bude „nějaký fungovat“ a na úrovni portfolia budeme vydělávat. Pochopitelně ale, že vytváření portfolia má svá pravidla a nemůžeme libovolně kombinovat vše, co nás napadne.

Coby tradeři se tak musíme naučit čelit **nejistotě**.

Nic, co v trzích děláme a dělat budeme, není garantované.

Testování strategií na historických datech je jeden z nejsilnějších nástrojů, které máme. Současně ale musíme přijmout skutečnost, že edge, který nám historické testy indikují, se již v budoucnu opakovat nemusí.

Vystrašil jsem vás? Nezoufejte, není to tak beznadějné, jak to nyní může vypadat. Existují způsoby, jak se s nejistotou vyrovnat.

Když trochu předběhnu, tak tím hlavním je diverzifikace – obchodování více přístupů a trhů najednou. V takovém případě se edge jednotlivých strategií doplňují, a pokud výkonnost jedné strategie slábne, existuje velká šance, že jiné strategie výkonnost zastoupí.

Velmi důležité je také rozumět tomu, že edge se projevuje až při dostatečném počtu opakování. Někdy mám pocit, že mnoho začínajících obchodníků by prodělalo peníze i s jistotami a pravděpodobnostmi, které nabízí skutečná ruleta z pohledu kasina. Jen si to představte – roztočíte ruletu, kterou provozujete ve svém vlastním kasinu, za stolem budete mít 3 gamblery, kteří všichni vsadí větší částky na číslo 10. Kolo se točí a kulička se zastaví právě na desítce a vy budete muset vyplatit ohromnou výplatu. Stroj na peníze ale není rozbitý. Vaše výděvky jsou v případě rulety garantované. Jen je potřeba, aby gambleři vsázeli dál a dál.

Trading je v tomto ohledu velmi podobný. Musíme se naučit přijímat ztráty, které jsou nedílnou součástí byznysu a jen přes ně se dostaneme k ziskům. A mohu vám hned z počátku knihy prozradit, že právě v této oblasti většina adeptů na tradery pohoří. Velmi rychle získají pocit, že to, co dělají, nefunguje. Realita je ale taková, že metodě nedali ani dostatek času, aby se obchodovaný edge projevil.

Shrnutí

V burzovním prostředí nikdy nebude edge nějak zásadně veliký (protože to by danou metodu obchodoval na světě každý) a pro jakékoliv zisky je třeba postupovat opravdu hodně trpělivě a také s dobrým řízením risku, který nám pomůže období ztrát přečkat.

Pravděpodobnosti, nikoliv predikce

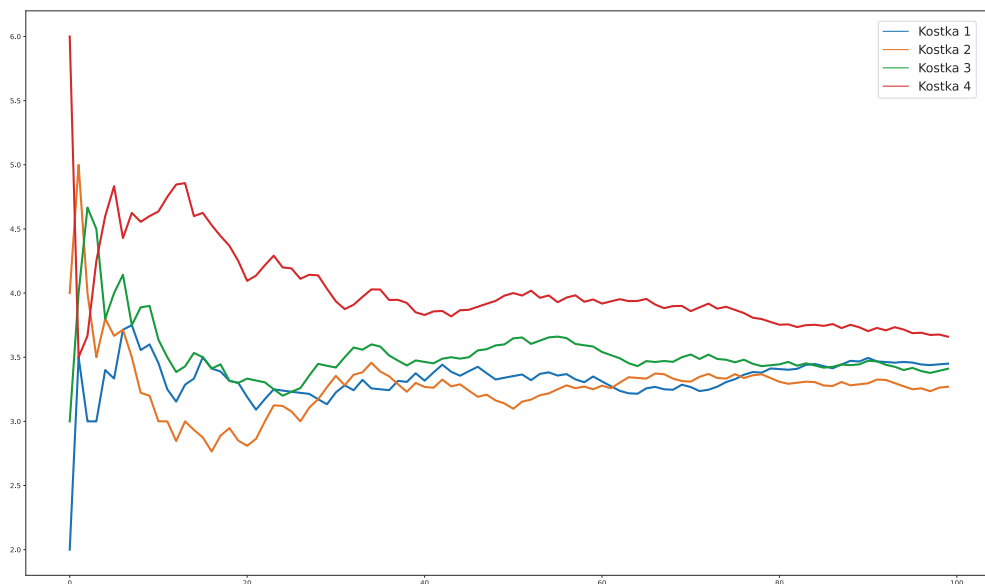
V knize budete mnohokrát číst opakování, že úspěšný trading není byznys založený na hádání dalšího vývoje trhu – tedy vytváření predikcí. Trik vydělávání v trzích tedy nespočívá ve schopnosti naučit se předvídat neznámou budoucnost. Ale v tom, že porozumíte současné situaci a pravděpodobnostem různých cest, které se z ní mohou vyvinout.

Přemýšlení v pravděpodobnostech je něco, co se jako tradeři musíme naučit. Není to něco, čím by většina z nás byla přirozeně vybavena.

Základem je přijmout fakt, že skutečně nezáleží na jednotlivostech – tedy například výsledku jediného, aktuálně otevřeného obchodu. Veškerou činnost v trzích se musíme naučit posuzovat v odpovídajícím časovém horizontu.

Pojďme si princip demonstrovat na dalším srozumitelném příkladu – házení kostkou. Na kostce máme šest číslic – jedna až šest. Každý z vás jistě tuší, že není šance uhádnout, jaké číslo padne při dalším hodu – tedy za předpokladu, že kostka není nějak upravena. Se stejnou pravděpodobností, matematicky vyjádřitelnou jako jedna šestina, to může být kterékoliv číslo od jedné do šesti. Ovšem současně se může stát, že pokud hodíme kostkou 5x po sobě, padne nám vždy šestka. Jak je to možné? Jak už jsme si vysvětlili u popisu edge rulety – skutečné pravděpodobnosti se projevují při dostatečném počtu opakování.

Zde je důkaz, ke kterému si pomůžeme simulací. Dlouhodobá průměrná hodnota hodu kostkou by měla být 3,5 (sečteme všechna čísla na kostce a vydělíme šesti). Na obrázku 1.4 vidíte simulace 100 hodů na čtyřech kostkách. Z počátku jsou průměrné hodnoty různé, postupem času konvergují k hodnotě 3,5 tak, jak bychom očekávali. Ale jak vidíte, ani po 100 hodech nemají všechny 4 kostky stejnou průměrnou hodnotu, přestože pravděpodobnosti jsou v tomto naprosto jasně dané (kéž bychom mohli v tradingu obchodovat s takovou jistotou).

Obrázek 1.4 – Obrázek popisuje výsledky 100 hodů na čtyřech kostkách. Z počátku jsou průměrné hodnoty různé, postupem času konvergují k hodnotě 3,5 tak, jak bychom očekávali. Přesto ani po 100 hodech nejsou průměrné hozené hodnoty na jednotlivých kostkách stejné.

Co z toho plyne pro trading, kde jsou pravděpodobnosti mnohem nižší a méně jisté?

Důležité je již samotné uvědomění, čemu v případě pravděpodobností čelíme. Ukázali jsme si, že i u tak silných pravděpodobností, jako je hod kostkou, je nejbližší vývoj nejistý a ovlivněný náhodou. Nyní si určitě říkáte – ale jak to tedy musí vypadat u obchodních systémů?

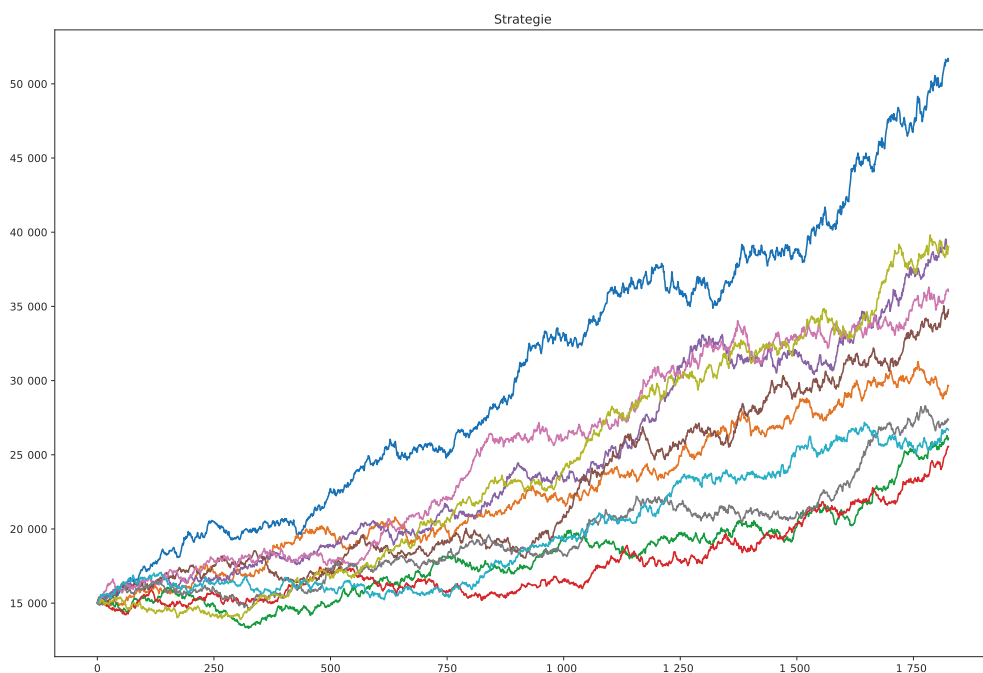
A to se přesně dostáváme k tomu, kde většina obchodníků selhává. Mají pocit, že jejich metody musí fungovat přesně tak jako v minulosti, což není možné. I v absolutně nejlepším případě nám testy na historických datech poskytují jen určité pravděpodobnostní rámce, ve kterých se obchodování může vyvíjet...

Pokud nám testy indikují, že náš systém obchodující několik desítek obchodů ročně, testovaný na dvacetileté historii s úspěšností 70 %, má každoročně pěknou výkonnost, tak to neznamená, že následující rok musí být systém notně v zisku. Rok je při dané frekvenci obchodů poměrně krátká doba a při určité smůle můžeme získat výsledky, ve kterých se ještě neprojevily dlouhodobé pravděpodobnosti. Stejně tak, jako se může stát, že za sebou 10x hodíme na kostce jedničku...

Pro pochopení reálného dopadu pravděpodobností na obchodní systémy si opět můžeme pomoci simulacemi. S trochou programování a znalostí matematiky lze

na základě historického vzorku výkonnosti konkrétní strategie vytvořit simulace možných budoucích rámcových průběhů výkonnosti. Takových, které mají podobnou charakteristiku (výkonnost, stabilitu, risk), ale obsahují pochopitelně jiné obchody.

Na obrázku 1.5 vidíte takové simulace několika možných průběhů strategie Mopull Limit, kterou obchoduji ve svém portfoliu. Strategii se poslední roky daří velmi dobře a spokojený jsem i s testy na historických datech (tzv. backtestem). Za posledních dvacet let backtest indikuje průměrný roční výnos cca 15 %. Mám poměrně vysokou důvěru v to, že strategie bude vydělávat i v budoucnosti (byť v trzích není nic jisté), ale z krátkodobého pohledu musím při obchodování akceptovat nejistotu, kterou obchodované principy přinášejí. A jelikož jde o pomalejší, tzv. swingovou strategii držící pozice několik dnů, může krátkodobý pohled představovat rok, dva a v extrémních případech i více.

Obrázek 1.5 – Možná podoba vývoje strategie Mopull Limit v následujících 5 letech

Na obrázku 1.5 je vidět deset simulovaných křivek představujících možný vývoj strategie v následujících 5 letech. Jelikož má strategie poměrně solidní historickou výkonnost, po 5 letech vydělávají všechny simulované křivky. Nicméně s poměrně vysokým rozptylem. Nejsilnější varianta vygenerovala roční zhodnocení 28 %, nejslabší 11 %. A na první pohled je vidět, že jedna z křivek byla celý první rok ve ztrátě.

Přitom všechny uvedené křivky spadají do možných pravděpodobností vývoje stejného systému. Navíc výčet není konečný – generoval jsem jen deset křivek, a pokud test pustím znovu, dostanu jinou sadu průběhů.

A přesně takto funguje v praxi obchodování. Naše obchodní systémy nám poskytují určité mantinely, ve kterých se mohou výsledky s určitou pravděpodobností pohybovat. Reálný průběh jednotlivých inkasovaných zisků a ztrát skutečně do velké míry záleží na určité náhodě a rozhodně to není něco, co bychom mohli kontrolovat.

A z toho pramení ohromná beznaděj běžných retailových obchodníků. Ti začnou být frustrováni hned v okamžiku, kdy chytanou první ztrátu, nebo dokonce několik ztrát v řadě. Velmi rychle přestanou daný systém obchodovat a začnou zkoušet jiné přístupy, které ale záhy dopadají úplně stejně.

Proč je pro neúspěšné obchodníky tak nepříjemné přijímat ztráty?

Kromě určitého zranění ega vycházejícího z nepochopení samotného principu obchodování pak také většinou obchodováním s příliš vysokým riskem. Jinak se přijímají ztráty na úrovni řekněme průměrné hodinové mzdy a jinak, pokud rychle ztratíte několikaměsíční výplatu.

Neúspěšní obchodníci se tak točí v začarovaném kruhu. Nedokážou akceptovat nejistotu trhů a nerozumí potřebě dostatečně dlouhého horizontu pro projevení obchodovaných pravděpodobností. Do obchodování jednotlivých strategií se vrhají příliš agresivně, protože si vůbec nepřipouští, že by strategie mohla třeba několik měsíců nevydělávat. První ztráty je velmi vystraší, přeruší obchodování daného přístupu, a nikdy tak nerealizují zisky, které strategie nabízejí těm, kdo u nich vydrží dostatečně dlouho.

Je tedy potřeba v tradingu vydržet i možná delší období prodělků? Na úrovni strategií ano. Dobrá zpráva ale je, že právě proto úspěšní obchodníci vesměs kombinují více obchodních přístupů dohromady. Tím se obchodování stabilizuje a především snižuje risk, jak je vidět na obrázku 1.6.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy *Od myšlenky k reálným obchodům*.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.